

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ปัจจัยที่มีผลต่อการคงใช้ยาฝังคุมกำเนิด

ชื่อผู้เขียน

นางมาลินี วงศ์ธานี

สาขารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

รองศาสตราจารย์ชุนนุม	พรหมชาติแก้ว	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชยันตร์ธร	ปทุมานนท์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศรี	ปัทมพันธ์ุ	กรรมการ
อาจารย์รังสรรค์	วรวงศ์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคงใช้ยาฝังคุมกำเนิด ประชากรที่ศึกษาคือผู้รับบริการยาฝังคุมกำเนิดรายใหม่ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ที่มารับบริการระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2539 ถึง วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2539 เก็บข้อมูลโดยวิธีใช้แบบสัมภาษณ์และแบบรายงาน เมื่อเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน 2541 ติดตามได้ทั้งสิ้น 464 ราย (ร้อยละ 94.7) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมานได้แก่ การทดสอบค่าที, การทดสอบฟิชเชอร์เอ็กแซ็ค, การวิเคราะห์การรอดชีพแบบแคปแลน-ไมเออร์, การถดถอยตัวแปรเดียวชนิดปัวซอง และการถดถอยตัวแปรพหุชนิดปัวซอง

ผู้รับบริการมีอายุเฉลี่ย 35.2 ปี ส่วนใหญ่มีความรู้ระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 87.7) มีอาชีพเกษตรกรกรรม (ร้อยละ 55.8) และมีบุตร 1-2 คน เป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 93.1) อัตราการคงใช้ยาฝังเมื่อ 6, 12, 18 และ 24 เดือน คิดเป็นร้อยละ 98.9, 95.7, 93.5 และ 91.6 ตามลำดับ เหตุผลการใช้ยาฝังคุมกำเนิดส่วนใหญ่ เห็นว่าสะดวกดี (ร้อยละ 46.8) สาเหตุที่ทำให้เลิกใช้ เกิดจากอาการข้างเคียงมากที่สุด (ร้อยละ 79.5) อาการที่เป็นสาเหตุมากที่สุดคือใจสั้น มีอัส (ร้อยละ 25.6) รองลงมาคือประจำเดือนมามากและนาน (ร้อยละ 23.1) ปัจจัยที่มีผลต่อการเลิกใช้ได้แก่ การแยกกันอยู่อย่างถาวรและกึ่งถาวรของคู่สมรส (RR = 13.2, 95% CI = 4.92 - 35.43), ความต้องการบุตรเพิ่ม (RR = 5.04, 95% CI = 2.21 - 11.50), การยินยอมและการสนับสนุนของสามีในการใช้ยาฝังคุมกำเนิด (RR = 5.52, 95% CI = 1.87 - 16.34), อาการเลือดออกกระปริบกระปรอย (RR = 2.77, 95% CI = 1.16 - 6.62), อาการวิงเวียนศีรษะ (RR = 2.81, 95% CI = 1.43 - 5.55), อาการปวดแขนข้างที่ฝังยา (RR = 3.97, 95% CI = 1.14 - 13.84), การมีตุ่มเล็ก ๆ ขึ้น

บริเวณใบหน้า (RR = 63.28, 95% CI = 16.88 - 237.33) และการไม่ไปตรวจซ้ำตามนัด (RR = 2.28, 95% CI = 1.05 - 4.96)

ผลการศึกษานี้สามารถนำไปใช้ในการคัดเลือกผู้รับบริการให้เหมาะสม เพื่อเป็นการลด อัตราการถอดยาฝังคุมกำเนิดก่อนครบกำหนด 5 ปี ซึ่งสามารถลดการสูญเสียงบประมาณของรัฐ และเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการยาฝังคุมกำเนิด ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

Independent Study Title Factors Affecting Continuation of Contraceptive Implant

Author Mrs. Malinee Vongtanee

Master of Public Health

Examining Committee

Assoc. Prof. Choomnoom Promkutkao	Chairman
Asst. Prof. Jayanton Patumanond	Member
Asst. Prof. Somsri Pattamapun	Member
Lecturer Rangsan Voravong	Member

Abstract

A retrospective cohort study was conducted to evaluate the continuation rate of contraceptive implant and its associated factors. Subjects were 490 new cases of contraceptive implant acceptors at Mae Tha, Lam Pang, during 1st May to 30th June 1996. Information was collected between May and June 1998 by direct interview, using a standard questionnaire and record form. Complete interview was obtained in 464 participants (94.7%). Data was described using descriptive statistics and analysed using inferential statistics; t-test, Fisher's exact test, Kaplan-Meier survival analysis, univariate and multivariate poisson regression.

An average age of participants was 35.2 years. Most (87.7%) had primary education and were field workers (55.8%), already had 1 or 2 children (93.1%). Six month, one year, one and a half year and two year continuation rates of use were 98.9%, 95.7%, 93.5% and 91.6% respectively. The most frequent reason for selecting contraceptive implant was its convenience (46.8%). Side effects were the leading reason of discontinuation (79.5%) among removers. These included palpitation and tremour (25.6%), menorrhagia or hypermenorrhoea (23.1%). Independent multivariate factors affecting discontinuation comprised; permanent or semi-permanent separation with spouse (RR = 13.20, 95% CI = 4.92 – 35.43), desiring to have more children (RR = 5.04, 95% CI = 2.21 – 11.50), disagreement of use from spouse (RR = 5.52, 95% CI = 1.87 – 16.34), menstrual spotting (RR = 2.77, 95% CI = 1.16 – 6.62), dizziness (RR =

2.81, 95% CI = 1.43 – 5.55), pain in implanted arms (RR = 3.97, 95% CI = 1.14 – 13.84), development of facial fine papules (RR = 63.28, 95% CI = 16.88 – 237.33) and failure to follow-up (RR = 2.28, 95% CI = 1.05 – 4.96).

The results of the study can be applied in view of selecting for appropriate and monitoring of contraceptive implant acceptors, to maximize continuation rate which can reduce possible wasting of valuable resources. The findings of the study may also be incorporated into pre and post insertion advise for contraceptive implant users, and increase health personnel concern in improving quality of services pertaining contraceptive implant insertion.